

REPORTATGE | UN ASTRÒNOM I UN ARQUITECTE ESTUDIEN LA FILOSOFIA CONSTRUCTIVA DE LA CATEDRAL DE SANTA MARIA D'URGELL

La catedral del sol

El Sol, que ha regulat la vida dels humans fins fa dos dies, també hauria estat el 'constructor' de la catedral de Santa Maria d'Ur-

gell: un innovador estudi apunta que el mestre d'obres va seguir càlculs de la trajectòria solar per dissenyar el temple.

A. D.
Andorra la Vella

Joan i Antoni Vázquez Fernández, aficionat a l'astronomia el primer i arquitecte el seu germà, presenten aquest vespre a les vuit, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell, les hipòtesis de la recerca que han dut a terme i que recullen a la conferència *Un cel terrenal: ciència i religió al segle XII*. Hipòtesis que doten de singularitat la catedral alturgellenca pel que fa a la filosofia constructiva i situen el seu dissenyador -anònim de moment- com un home d'una enorme cultura, un savi que dominava les arts liberals exactes: geometria, astronomia i aritmètica; a banda, un arquitecte versat en gnomònica, és a dir, en la ciència que analitza la trajectòria del Sol i que al llarg dels segles s'ha emprat per construir rellotges de sol o elaborar estudis cartogràfics.

Joan Vázquez, que a banda de soci fundador de l'Agrupació Astronòmica de la Seu també és membre de la Societat Catalana de Gnomònica, explica que és habitual en moltes catedrals que a determinada època de l'any, posem per cas Sant Joan, entri la llum solar a través d'una obertura i incideixi sobre un capítell. En el cas de la de Santa Maria, és al solstici d'hivern quan es produeix un espectacular fenomen just en el moment del migdia solar. No obstant això, puntualitza, aquest fet només és la punta de l'iceberg del que creuen haver demostrat -és un estudi obert a altres científics, puntualitza- amb un estudi de l'estructura del temple aplicant les mateixes arts liberals que hauria fet servir el dissenyador original. Van utilitzar

L'actual conjunt de Santa Maria d'Urgell, que es va començar a edificar al segle XII.

L'estudi es presenta avui a l'Arxiu Comarcal

un simulador astronòmic que recolliria el moviment del Sol al llarg del segle XII, durant els llargs anys que hi treballaven el mestre d'obra i el multitudinari equip d'escultors, manobres i artesans que probablement s'hi van consagrar tota una vida. Van comparar aquest moviment de l'astre amb els plànols de la capital. I

confien haver demostrat que tot el conjunt arquitectònic, que es va començar a construir com a fortalesa i es va acabar com a catedral, va ser aixecat seguint aquestes pautes.

"Nosaltres creiem, és la nostra hipòtesi, que la catedral mateixa, la seva arquitectura, simbolitza la Mare de Déu d'Urgell", apunta l'astrò-

QUÈ HA DIT

Joan Vázquez
COAUTOR DE L'ESTUDI

"Es volia aquest simbolisme de vida i naturalesa, de caliu entre mare i fill"

nom. És a dir, que reflectiria en grans dimensions el mateix que la talla de la Verge amb el fill. "Es volia aquest mateix simbolisme que uneix la vida, el caliu entre la mare i el fill, la protecció, la naturalesa". Fos per opció pròpia de l'arquitecte o, més probablement, com a encàrrec mateix del bisbe.

Hi ha construccions similars, en el romànic europeu? Joan Vázquez apunta que no hi ha estudis similars als que ells han dut a terme (si més no, no els coneix), però per la ullada que ells han fet d'altres catedrals semblaria que no hi hagi altres catedrals que s'hi assemblin.

Deixant de banda el fet que el constructor fos una persona particularment instruïda per a l'època -desconegut, dèiem, ni tan sols es coneix quina seria la seva procedència- de fet no resulta gens estrany que el moviment solar servís com a pauta per al constructor: els temples de l'època ja s'aixecaven seguint regles precises quant a l'orientació, igual que la vida diària era regida per l'horari solar i el canvi d'estacions.

L'estudi, puntualitza l'astrònom, no pretén *sentar càtedra*, sols apuntar unes idees que queden obertes perquè les recullin arqueòlegs i historiadors.

en breu

'Kerity, la casa dels contes', a la temporada infantil

■ ANDORRA LA VELLA. *Kerity, la casa dels contes* protagonitza aquesta tarda les dues darreres sessions dels Espectacles Infantils d'Andorra la Vella de la temporada de primavera. El film tindrà dos passis, a les 17 i les 18.30 hores, al Teatre Comunal. El film, recomanat per a nens majors de cinc anys, explica la història d'un nen que no sap llegir i hereta una col·lecció de contes.

Cinefòrum dimecres al voltant de 'Lasa y Zabala'

■ ANDORRA LA VELLA. Dimecres vinent, dia 20, el Cineclub de les Valls projectarà la pel·lícula *Lasa y Zabala*, en una sessió que es completarà amb un debat posterior protagonitzat pel director basc Pablo Malo, juntament amb l'actor que interpreta Joxi Zabala, Cristian Merchan. A partir de les 21.30 hores, com és habitual, al Teatre Comunal d'Andorra la Vella.

Fotograma de 'Lasa y Zabala', de Pablo Malo.

El CAEE exhibirà les obres dels alumnes d'art

■ ENCAMP. El Centre d'Art d'Escaldes-Engordany (CAEE) acollirà a partir de dilluns vinent l'exposició integrada pels treballs dels alumnes dels espais d'art del comú escaldenc. La mostra, amb obres de diverses disciplines, es pot visitar fins al 3 de juny. S'inclouen els treballs de l'espai adults, a càrrec de la professora Mercè Ciaurritz, i dels infants, a càrrec de Fernanda Estallés.